

E ceva ce nu înțeleg în povestea asta cu ciorile. Foarte rar se abat deasupra mlaștinii. Atunci încep să zboare dezordonat, în zigzaguri bezmetice. Parcă le sperie sau le îmbată ceva de jos. E un mister pentru mine ce se întâmplă, de ce păsările simt mlaștina și se feresc să-i treacă granița, în vreme ce fluturii par fascinați de aerul puturos al bălților. Uneori, în roiuri mari, se precipită într-acolo atrași de o forță irezistibilă și cad secerați. Din gară se vede deodată apărând un fel de brumă ciudată pe bariera de stuf.

După ce ne trezeam, avea loc, aproape mereu la început, aceeași scenă. Ne repezeam la fântână să ne spălăm, ca și cum ne aștepta o zi încărcată, cu treburi multe sau drumuri lungi. Apoi ne opream dezorientați ca niște oameni care nu mai știu în ce direcție s-o ia. Ne pomeneam că n-avem ce face. O vreme, ne-am ocupat timpul punând ordine în magazie. Pe lângă proviziile de alimente, am găsit acolo și o plită pe care puteam să fierbem urzici. Apoi am curățat încă o dată fântâna. Eleonora s-a apucat să șteargă praful din sala de așteptare și din celelalte încăperi, iar eu, găsind niște unelte prin magazie, m-am apucat să repar banca de pe peron, care avea un picior rupt și o șipcă desprinsă. Orice putea fi un pretext bun pentru o ocupație. Totul era să nu ne oprim, să nu începem să ne gândim la situația noastră și să ne punem întrebări. Trăiam ca în fața unui zid care nu ne îngăduia să privim dincolo de el și încercam să uităm asta.

Dar era inevitabil ca într-o zi să epuizăm șansele de a face ceva. În ziua aceea, când a venit, arătam, cred, ca o mașinărie căreia i s-a rupt arcul. Mai țin minte trei lucruri din ea. Mai întâi că a zburat pe lângă mine o lăcustă lăsând în urmă un sunet uscat, ca o dără, și că sunetul respectiv m-a obsedat multă vreme. Apoi că s-a înnorat și a început să plouă. Era o ploaie meschină, cum nu prea se întâlnește vara. Una din acele ploi care putrezesc în aer și te scot din sărite; care, parcă, nu se mai termină niciodată; suprimă orizontul, îmbâcsesc aerul și-ți toacă nervii dacă n-ai ce face. Privești un timp cum sporesc băltoacele, ai senzația, ascultând ploaia, că te afli într-o imensă peșteră și că tu nu ești altceva decât o stalagmită. Pe ochi ți se așază o păclă umedă, iar în auz curge continuu acel foșnet de ploaie fără sfârșit... Stam sub streășina gării și uitasem că dorisem să vină o ploaie. Priveam ceasul de pe peron. Nu știu ce vroiam să văd, căci ora era aceeași, numai minutarul se învârtea, ca de obicei. Undeva în acoperiș se făcuse o spărtură chiar deasupra ceasului și prin ea se prelingea o șuviță de apă. Deodată, dintr-un impuls pe care nu mi l-am putut stăpâni, m-am repezit la marginea peronului, am luat o piatră și am aruncat-o în geamul ceasului făcându-l țândări. Mă așteptam să se oprească și minutarul, dar nu s-a întâmplat așa. Ploaia ajungea acum pe limbile ruginite, se distingea un scâncet metalic pe care înainte nu-l auzisem, iar aspectul ceasului m-a

crispat și mai mult. M-am dus în sala de așteptare și, căutându-mi un loc cât mai ferit, deoarece ploaia pătrundea pe alocuri prin acoperișul de tablă ciuruit de rugină lăsând dăre mari pe pereți, m-am ghemuit pe una din bănci încercând, bineînțeles în zadar, să adorm.

Întâmplarea era un semn că ieșirea din letargie nu înlăturase primejdiile care ne amenințau moralul. Într-adevăr, peste apa fântânii, care trebuia curățată din când în când, a început să apară iarăși o pâclă verde, ca o cocleală, iar prin sala de așteptare păianjenii au reînceput să-și țesă pânza, deoarece, după câteva zile de derută, renunțasem să ne mai zbatem. Mâncam în silă și aveam sentimentul că lucrurile nu puteau evolua decât spre mai rău.

Trebuia să începem, prin urmare, să învățăm ceea ce eu n-am știut niciodată: să așteptăm. Atunci am descoperit că așteptarea e o meserie pe care o înveți, așa cum pictorul învață să-și amestece culorile.

Vi se pare exagerată această afirmație? Probabil, din nou faceți greșeala de a judeca după ce știți dumneavoastră și trebuie încă o dată să vă atrag respectuos atenția că în pustiu sunt alte legi.

Cineva îmi spunea odată că Hamlet își permite să ezite pentru că are timp. Și că, în schimb, oamenii obișnuiți nu-și pot îngădui acest lux. Ei sunt constrânși să ia hotărâri în fiecare zi și chiar de mai multe ori pe zi, întrucât viața nu seamănă cu scările castelului de la Elsinor. Dar, domnilor,

tocmai aici e problema. Există situații când a avea timp nu e un privilegiu, ci un risc și încă un risc foarte grav, iar eu mă găsesc într-o asemenea situație. Imaginați-vă, vă rog, acest peron pustiu unde nenorocirea e că am la dispoziție mai mult timp decât Hamlet. „A fi sau a nu fi?” După ce am repetat întrebarea, aud cum țiuie vântul lovindu-se de acoperișul gării și cum cârâie ciorile. Credeți-mă, timpul prea mult amenință să-ți sară în beregată ca lupii. Atunci niciun răspuns nu mai e bun.

Cabotinul din mine e gata să ricaneze. Cum să înțeleagă așteptarea cei care n-au trăit-o decât în rații mici? Pe ei nu-i interesează decât să apese pe accelerator, privind fix în față. Atât. Nimeni n-are timp de pierdut. Nimeni n-are timp pentru altul. Nu există decât cursa fiecăruia. Restul nu contează. În schimb, pentru mine așteptarea e un cuvânt și înțelept, și teribil. De ce înțelept? Păi sigur că este. Când nu mai poți face nimic, când te simți ca o gânșanie în pumnul destinului, nu zici: sunt disperat; zici: aștept. Va veni, nu va veni ce aștepti, nu se știe. Important e că aștepti. Din moment ce aștepti, faci ceva. Ți-ai găsit o ocupație. Cum mi-am găsit eu aici, unde am învățat o nouă meserie, aceea de a aștepta. Foarte grea meserie, domnilor. Mult mai grea decât aceea de a călători, de a alerga, de a te îmbulzi. Pentru că atunci când alergi, îți folosești picioarele. Când te îmbulzești, îți folosești brațele. Dar când aștepti nu-ți folosești decât puterea de a spera. Și aici e greutatea. Căci

această putere se uzează și ea, domnilor, ca orice lucru. Și, în clipa în care puterea de a spera s-a uzat, ești pierdut. Nu te mai salvează nimic, pentru că nu mai izbutești să aștepti. Nemaiașteptând, trebuie să mori.

Și nu pot să-l contrazic pe acest cabotin care scoate din când în când capul din mine. Cel puțin în privința așteptării are dreptate. Mă uit la șinele prăfuite. Ce tren să mai vină? Ce tren să mai plece? Aici nu mai există sosiri, nici plecări. Există numai peronul și așteptarea. E una din acele situații când cauți în așteptare un bârlog, un refugiu. Să treacă timpul, deoarece lucrul cel mai important pe care-l faci e să aștepti. Pustiul latră uneori ca și câinii. Și, cum să vă spun, mușcă chiar de inimă. A aștepta înseamnă atunci a supraviețui cât mai mult, a aluneca spre moarte încet. Totul e să te descurci cât mai bine cu frica și să-ți găsești chiar în frică un loc mai ferit. Aștepti, supraviețuiești și în vremea asta moartea vine bâjbâind.

Uneori îi spuneam Eleonorei că un singur lucru era mai important pentru noi decât venirea unui tren: încrederea că trenul va veni. Crezând așa, puteam începe să așteptăm. Ca în porunca a doua.

De fapt, am înțeles atunci ceva la care nu mă gândisem niciodată. Că uneori a aștepta poate fi, la urma urmei, un mod de a pleca și de a sosi. Câtă vreme aștepti, totdeauna mai există un tren care va veni sau va pleca. Chiar dacă nu știi cât trebuie să aștepti. Peroanele sunt cu totul pustii

numai când le pustiim noi înșine, mi-am spus. Și am încercat din toate puterile să cred asta. E adevărat că nu reușeam totdeauna, iar acum nu mai reușesc nici atât. Dar dacă aș fi renunțat cu totul, aș fi murit. Încercam să ne umplem timpul cu ceva, dar fără panică. Uneori ne întrebam cât vom putea rezista astfel. Pe urmă tot noi ne ziceam ca să ne dăm curaj: „Important e că deocamdată merge“.

Într-o dimineață am avut chiar o clipă de fericire. Cerul era limpede și, deasupra pădurii, se ridicase un soare inflammat și roșu. Așezați pe banca de pe peron, priveam câmpul. Iarba, udă de rouă, strălucea. Până și scaietii fulgerau în răstimpuri. Cărduri de ciori se îndreptau prin aerul dimineții spre mlaștină de unde făceau cale îtoarsă. Acesta era imperiul în care domneam noi, singurii săi locuitori. Probabil nu era trecut pe nicio hartă și n-avea niciun nume.

9

Astăzi, în schimb, n-ar trebui să spun decât atât, domnilor: „Totdeauna m-a obosit vacarmul, dar pustiul mă obosește și mai mult“. Sunt într-o dispoziție neagră și-mi vine greu să continuu chiar